

**NEUVOSTON DIREKTIIVI 2003/86/EY,
annettu 22 päivänä syyskuuta 2003,
oikeudesta perheenyhdistämiseen**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 63 artiklan 3 a alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽³⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽⁴⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen asteittaista käyttöönottoa varten Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrätään yhtäältä henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevien toimien toteuttamisesta ja ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia, turvapaikkaa ja maahanmuuttoa koskevista rinnakkais-toimenpiteistä, ja toisaalta sellaisten toimenpiteiden toteuttamisesta, jotka koskevat turvapaikkaa, maahanmuuttoa ja kolmansien maiden kansalaisten oikeuksia.
- (2) Perheenyhdistämistä koskevat toimenpiteet olisi hyväksyttävä perheen suojelua ja perhe-elämän kunnioittamista koskevan velvoitteen mukaisesti, joka on kirjattu useisiin kansainvälisen oikeuden säädöksiin. Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen 8 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnus-tetut periaatteet.
- (3) Eurooppa-neuvosto vahvisti Tampereen erityiskokouk-sessaan 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 tarpeen lähentää kolmansista maista peräisin oleviin henkilöihin sovellettavaa, maahantuloa ja maassa oleskelua koskevaa jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä. Eurooppa-neuvosto totesi tässä yhteydessä erityisesti, että Euroopan unionin olisi varmistettava jäsenvaltioiden alueella lailli-sesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten oikeu-denmukainen kohtelu ja että heille olisi pyrittävä tehok-kaamman integraatiopolitiikan avulla takaamaan Eu-roopan unionin kansalaisten oikeuksiin ja velvollisuuk-siin verrattavissa olevat oikeudet ja velvollisuudet. Eu-rooppa-neuvosto pyysi siten neuvostoa pikaisesti hyväk-symään oikeudelliset asiakirjat komission ehdotusten pohjalta. Laekenissa 14 ja 15 päivänä joulukuuta 2001 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti sitoutuneensa Tampereella määritelyjen tavoitteiden toteuttamiseen.
- (4) Perheiden yhdistäminen on tarpeen, jotta perhe-elämä olisi mahdollista. Se edistää sellaisen sosiaalisen ja kult-tuurisen vakauden muodostumista, joka helpottaa kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista jäsenval-tioissa. Se myös lujittaa taloudellista ja sosiaalista yhteen-kuuluvuutta, mikä on yhteisön perustavoitteita, kuten Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa todetaan.
- (5) Jäsenvaltioiden olisi pantava tämän direktiivin säännökset täytäntöön sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähem-mistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumi-seen katsomatta.
- (6) Perheen suojelun ja perhe-elämän ylläpitämisen tai luomisen varmistamiseksi olisi vahvistettava perheenyh-distämistä koskevan oikeuden aineelliset edellytykset yhteisten perusteiden mukaisesti.
- (7) Jäsenvaltioiden olisi voitava soveltaa tätä direktiiviä myös silloin, kun koko perhe saapuu yhtäkaa.
- (8) Pakolaisten tilanne vaatii erityistä huomiota niiden syiden vuoksi, jotka ovat pakottaneet heidät pakenemaan kotimaastaan ja jotka estävät heitä viettämästä siellä perhe-elämää. Tämän vuoksi olisi säädettävä tavan-omaista suotuisammista edellytyksistä heidän oikeudel-leen perheenyhdistämiseen.
- (9) Perheenyhdistämisen olisi koskettava ainakin ydin-perheen jäseniä eli aviopuolisoa ja alaikäisiä lapsia.
- (10) Jäsenvaltiot voivat päättää, haluavatko ne sallia suoraan ylenevää polvea olevien sukulaisten täysi-ikäisten naimat-tomien lasten, naimattomien tai rekisteröidyn parisuh-teen osapuolten sekä moniavioisessa avioliitossa toisen aviopuolison ja perheenkokoajan alaikäisten lasten perheenyhdistämisen. Jos jäsenvaltio sallii näiden henki-löiden perheenyhdistämisen, tämä ei rajoita sellaisten jäsenvaltioiden, jotka eivät tunnusta perhesiteiden olemassaoloa tämän säännöksen piiriin kuuluvissa tapauksissa, mahdollisuutta olla kohtelematta kyseisiä henkilöitä perheenjäseninä, kun on kyse asianomaisessa Euroopan yhteisön lainsäädännössä määritellystä oikeu-desta oleskella muussa jäsenvaltiossa.

⁽¹⁾ EYVL C 116 E, 26.4.2000, s. 66 ja EYVL C 62 E, 27.2.2001, s. 99.

⁽²⁾ EYVL C 135, 7.5.2001, s. 174.

⁽³⁾ EYVL C 204, 18.7.2000, s. 40.

⁽⁴⁾ EUVL C 73, 26.3.2003, s. 16.

- (11) Perheenyhdistämistä koskevan oikeuden osalta olisi kunnioitettava jäsenvaltioiden tunnustamia, erityisesti naisten ja lasten oikeuksia koskevia arvoja ja periaatteita, minkä perusteella moniavioisten perheiden perheenyhdistämistä koskeviin pyyntöihin voidaan soveltaa rajoittavia toimenpiteitä.
- (12) Mahdollisuus rajoittaa sellaisia yli 12-vuotiaita lapsia, joiden ensisijainen asuinpaikka ei ole perheenkokoajan luona, koskevaa oikeutta perheenyhdistämiseen on tarkoitettu ilmentämään lasten kykyä kotoutua varhaisessa ikävaiheessa, ja sillä varmistetaan, että he saavat riittävän koulutuksen ja kielitaidon koulussa.
- (13) Olisi laadittava menettelysäännöt, jotka säätelevät perheenyhdistämistä koskevien hakemusten tutkimista sekä perheenjäsenten maahanmuuttoa ja maassa oleskelua. Näitä menettelyjä olisi voitava soveltaa tehokkaasti jäsenvaltioiden hallintojen keskimääräiseen työtaakkaan nähden, ja niiden olisi oltava avoimia ja tasapuolisia, jotta niiden avulla voitaisiin taata kyseisille henkilöille asianmukainen oikeusvarmuuden taso.
- (14) Perheenyhdistäminen voidaan evätä asianmukaisesti perustelluista syistä. Henkilö, joka haluaa, että hänelle myönnetään oikeus perheenyhdistämiseen, ei saisi muodostaa uhkaa yleiselle järjestykselle ja sisäiselle turvallisuudelle. Yleisen järjestyksen käsite voi kattaa tuomitsemisen syylliseksi vakavaan rikokseen. Tässä yhteydessä on huomattava, että yleisen järjestyksen ja yleisen turvallisuuden käsitteet kattavat myös ne tapaukset, joissa kolmannen maan kansalainen kuuluu kansainvälistä terrorismia tukevaan yhdistykseen, kannattaa tällaista yhdistystä tai joissa on hänellä äärimmäisyyspyrkimyksiä.
- (15) Olisi edistettävä perheenjäsenten kotoutumista. Tätä varten heille olisi myönnettävä perheenkokoajasta riippumaton asema erityisesti avioliittojen ja avioliitonomaisten olosuhteiden lakatessa. Heillä olisi oltava oikeus opiskeluun, työssäkäyntiin ja ammatilliseen koulutukseen samoin edellytyksin kuin henkilöllä, jonka kanssa heidät yhdistetään.
- (16) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun toiminnan tavoitetta, joka on kolmansien maiden kansalaisia koskevan ja yhteisten sääntöjen mukaan toteutettavan perheiden yhdistämiseen tähtäävän oikeuden luominen, vaan se voidaan suunnitellun toiminnan vaikutukset ja laajuus huomioon ottaen paremmin saavuttaa yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

- (17) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti nämä jäsenvaltiot eivät osallistu tämän direktiivin antamiseen, eikä se siten sido niitä eikä sitä sovelleta niihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista.
- (18) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän direktiivin antamiseen, eikä se siten sido Tanskaa eikä sitä sovelleta siihen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

Yleiset säännökset

1 artikla

Tämän direktiivin tavoitteena on vahvistaa edellytykset, joiden täytyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'kolmannen maan kansalaisella' henkilöä, joka ei ole Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu unionin kansalainen;
- 'pakolaisella' kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, jolle on myönnetty 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyssä pakolaisten oikeusasemaa koskevassa Geneven yleissopimuksessa, sellaisena kuin se on muutettuna New Yorkissa 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä pöytäkirjalla, tarkoitettu pakolaisen asema;
- 'perheenkokoajalla' jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevaa kolmannen maan kansalaista, joka hakee tai jonka perheenjäsenet hakevat perheenyhdistämistä päästäkseen muuttamaan perheenkokoajan luokse;
- 'perheenyhdistämisellä' jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenten maahantuloa ja oleskelua jäsenvaltiossa perheyhteyden säilyttämistä varten riippumatta siitä, ovatko perhesuhteet muodostuneet jo ennen perheenkokoajan maahantuloa vai vasta sen jälkeen;
- 'oleskeluluvalla' mitä tahansa jäsenvaltion viranomaisten myöntämää lupaa, jonka perusteella kolmannen maan kansalainen voi laillisesti oleskella kyseisen jäsenvaltion alueella kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisestä kaavasta 13 päivänä kesäkuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1030/2002⁽¹⁾ 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti;

⁽¹⁾ EYVL L 157, 15.6.2002, s. 1.

f) ilman huoltajaa tulevalla alaikäisellä' alle 18-vuotiaita kolmannen maan kansalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä, jotka saapuvat jäsenvaltioiden alueelle ilman heistä joko oikeuden tai vakiintuneen käytännön mukaan vastuussa olevaa aikuista, niin kauan kuin he eivät tosiasiallisesti ole tällaisen aikuisen huostassa, tai alaikäisiä, jotka ovat jääneet ilman huoltajaa jäsenvaltion alueelle tultuaan.

3 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan, kun perheenkokoajalla on jäsenvaltion vähintään yhdeksi vuodeksi myöntämä oleskelulupa ja perustellut mahdollisuudet saada pysyvä oleskeluoikeus, silloin kun perheenkokoajan perheenjäsenet ovat kolmannen maan kansalaisia, heidän oikeudellisesta asemastaan riippumatta.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta, kun:

- a) perheenkokoaja on hakenut pakolaisaseman tunnustamista ja hänen hakemuksestaan ei ole vielä tehty lopullista päätöstä;
- b) perheenkokoajalle on myönnetty oikeus oleskella jäsenvaltiossa tilapäisen suojelun perusteella tai hän on hakenut oleskelulupaa tällä perusteella ja odottaa asemaansa koskevaa päätöstä.
- c) perheenkokoajalle on myönnetty oikeus oleskella jäsenvaltiossa toissijaisen suojelun perusteella kansainvälisten velvoitteiden, kansallisen lainsäädännön tai jäsenvaltioiden käytännön mukaisesti tai hän on hakenut oleskelulupaa tällä perusteella ja odottaa asemaansa koskevaa päätöstä.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta Euroopan unionin kansalaisen perheenjäseniin.

4. Tämä direktiivi ei estä soveltamasta suotuisampia säännöksiä, jotka sisältävät:

- a) kahden- tai monenvälisiin sopimuksiin, joita yhteisö tai yhteisö ja sen jäsenvaltiot ovat tehneet kolmansien maiden kanssa;
- b) 18 päivänä lokakuuta 1961 tehtyyn Euroopan sosiaaliseen peruskirjaan, 3 päivänä toukokuuta 1987 tehtyyn tarkistettuun Euroopan sosiaaliseen peruskirjaan ja 24 päivänä marraskuuta 1977 tehtyyn siirtotyöläisten asemaa koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen.

5. Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen antaa tai pitää voimassa säännöksiä, jotka ovat suotuisampia.

II LUKU

Perheenjäsenet

4 artikla

1. Jollei IV luvussa sekä 16 artiklassa säädetyistä edellytyksistä muuta johdu, jäsenvaltioiden on sallittava tämän direktiivin nojalla seuraavien perheenjäsenten maahantulo ja maassa-oleskelu:

- a) perheenkokoajan aviopuoliso;

b) perheenkokoajan ja hänen aviopuolisonsa alaikäiset lapset, mukaan luettuina lapset, jotka on adoptoitu asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen päätöksen tai sellaisen päätöksen mukaisesti, joka on kyseisen jäsenvaltion kansainvälisten velvoitteiden vuoksi täytäntöönpanokelpoinen ilman eri toimenpiteitä tai joka tunnustetaan kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti;

c) alaikäiset lapset, mukaan luettuina perheenkokoajan adoptoimat lapset, jos perheenkokoaja on näiden huoltaja ja lapset ovat hänen huollettavanaan. Jäsenvaltiot voivat myöntää luvan perheenyhdistämiseen myös silloin, kun kyseessä on yhteishuoltajuus, jos toinen vanhemmista antaa siihen suostumuksensa;

d) alaikäiset lapset, mukaan luettuina perheenkokoajan aviopuolison adoptoimat lapset, jos aviopuoliso on näiden huoltaja ja lapset ovat hänen huollettavanaan. Jäsenvaltiot voivat myöntää luvan perheenyhdistämiseen myös silloin, kun kyseessä on yhteishuoltajuus, jos toinen vanhemmista antaa siihen suostumuksensa.

Tässä artiklassa tarkoitettujen alaikäisten lasten on oltava asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännössä määriteltyä täysi-ikäisyyden rajaa nuorempia ja naimattomia.

Jäsenvaltio voi yli 12-vuotiaiden, perheestään erillään maahan saapuvien lasten osalta poikkeuksellisesti tutkia ennen tähän direktiiviin perustuvan maahantulo- ja oleskeluluvan myöntämistä, täyttääkö lapsi tämän direktiivin täytäntöönpanopäivänä jäsenvaltiossa voimassa olevassa lainsäädännössä säädetyt kotoutumisedellytyksen.

2. Jollei IV luvussa säädetyistä edellytyksistä muuta johdu, jäsenvaltiot voivat tämän direktiivin nojalla sallia lailla tai asetuksella seuraavien perheenjäsenten maahantulon ja maassa-oleskelun:

a) perheenkokoajan tai hänen aviopuolisonsa ensimmäisen asteen sukulaiset suoraan ylenevässä polvessa, jos nämä ovat perheenkokoajan tai hänen aviopuolisonsa huollettavina eivätkä saa kotimaassa riittävää tukea sukulaisiltaan;

b) perheenkokoajan tai hänen aviopuolisonsa täysi-ikäiset naimattomat lapset, jotka eivät terveydentilansa vuoksi voi itse huolehtia toimeentulostaan.

3. Jollei IV luvussa säädetyistä edellytyksistä muuta johdu, jäsenvaltiot voivat tämän direktiivin nojalla sallia lailla tai asetuksella sellaisen avioliitonomaisissa olosuhteissa elävän henkilön maahantulon ja maassa-oleskelun, joka on kolmannen maan kansalainen ja jolla on perheenkokoajaan asianmukaisesti todistettu pysyvä suhde tai 5 artiklan 2 kohdan mukainen rekisteröity parisuhde, sekä kyseisen henkilön alaikäisten ja naimattomien, myös adoptoitujen, lasten maahantulon ja maassa-oleskelun, sekä sellaisten täysi-ikäisten naimattomien lasten maahantulon ja maassa-oleskelun, jotka eivät tosiasiallisesti pysty huolehtimaan toimeentulostaan terveydentilansa vuoksi.

Jäsenvaltiot voivat päättää, että rekisteröidyn parisuhteen osapuolia kohdellaan perheenyhdistämisen osalta samoin kuin puolisoita.

4. Jos kyseessä on moniavioinen avioliitto ja perheenkokoajalla on jo luonaan jäsenvaltiossa yksi aviopuoliso, kyseinen jäsenvaltio ei anna lupaa toisen aviopuolison perheenyhdistämiseen.

Poikkeuksena 1 kohdan c alakohtaan jäsenvaltiot voivat rajoittaa toisen aviopuolison ja perheenkokoajan alaikäisten lasten perheenyhdistämistä.

5. Varmistaakseen asianomaisten kotoutumisen ja estääkseen pakkoavioliitot jäsenvaltiot voivat vaatia, että perheenkokoaja ja hänen aviopuolisonsa ovat täyttäneet tietyn vähimmäisiän, joka voi olla enintään 21 vuotta, ennen kuin aviopuoliso voi tulla perheenkokoajan luokse.

6. Jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti vaatia, että alaikäisten lasten perheenyhdistämistä koskevat hakemukset on toimitettava ennen kuin lapsi on täyttänyt viisitoista vuotta, kuten tämän direktiivin täytäntöönpanopäivänä jäsenvaltiossa voimassa olevassa lainsäädännössä määrätään. Jos hakemus tehdään lapsen jo täytettyä viisitoista vuotta, jäsenvaltiot, jotka päättävät soveltaa tätä poikkeusta, sallivat tällaisten lasten maahantulon ja maassaoleskelun muulla kuin perheenyhdistämisen perusteella.

III LUKU

Hakemuksen tekeminen ja käsittely

5 artikla

1. Jäsenvaltiot päättävät, tekeekö maahantuloa ja maassaoleskelua koskevan hakemuksen asianomaisten jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille perheenkokoaja vai yksi tai useampi perheenjäsen perheenyhdistämisoikeuden käyttöä varten.

2. Hakemukseen on liitettävä asiakirjat, joista käy ilmi sukulaisuussuhde sekä 4 ja 6 artiklassa ja tarvittaessa 7 ja 8 artiklassa säädettyjen edellytysten täyttyminen, sekä perheenjäsenen tai -jäsenen matkustusasiakirjojen oikeaksi todistetut jäljennökset.

Sukulaisuussuhteen olemassaolon toteamiseksi jäsenvaltiot voivat tarvittaessa haastatella perheenkokoajaa ja hänen perheenjäseniään sekä suorittaa muita tarpeellisiksi katsomiaan tutkimuksia.

Käsitellessään perheenkokoajan tekemää hakemusta, joka koskee hänen kanssaan avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää henkilöä, jäsenvaltioiden on perhesuhteen toteamiseksi otettava huomioon sellaiset seikat kuin yhteinen lapsi, aiempi avioliitto, parisuhteen rekisteröinti ja muut luotettavat todisteet.

3. Hakemus on esitettävä ja käsiteltävä, kun kyseiset perheenjäsenet oleskelevat sen jäsenvaltion alueen ulkopuolella, jossa perheenkokoaja oleskelee.

Jäsenvaltio voi asianmukaisissa olosuhteissa hyväksyä poikkeuksellisesti myös hakemuksen, joka esitetään sen jälkeen kun perheenjäsenet ovat jo tulleet sen alueelle.

4. Jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat tekemästään päätöksestä hakemuksen jättäneelle henkilölle kirjallisesti mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään yhdeksän kuukauden kuluttua hakemuksen jättämispäivästä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua määräaika voidaan jatkaa poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka liittyvät hakemuksen käsittelyssä ilmenneisiin vaikeuksiin.

Kielteinen päätös on perusteltava asianmukaisesti. Jos päätöstä ei ole tehty ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun määräajan kuluessa, siitä aiheutuvat seuraukset määräytyvät asianomaisten jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

5. Käsitellessään hakemusta jäsenvaltiot ottavat asianmukaisesti huomioon alaikäisen lapsen edun.

IV LUKU

Perheenyhdistämisten edellytykset

6 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat evätä perheenjäsenen maahantuloa ja maassaoleskelua koskevan hakemuksen yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvistä syistä.

2. Jäsenvaltiot voivat peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvistä syistä.

Tehdessään asiaa koskevan päätöksen jäsenvaltioiden on 17 artiklan lisäksi tarkasteltava perheenjäsenen tekemän yleisen järjestyksen tai yleisen turvallisuuden vastaisen rikoksen vakavuutta tai lajia tai asianomaisesta henkilöstä aiheutuvia vaaroja.

3. Sairauden tai vamman ilmeneminen oleskeluluvan myöntämisen jälkeen ei yksinään voi olla perusteena sille, että asianomaisten jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hylkää oleskeluluvan uusimista koskevan hakemuksen tai tekee maasta poistamista koskevan päätöksen.

7 artikla

1. Jäsenvaltio voi vaatia hakemuksen tehneeltä henkilöltä perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen jättämisen yhteydessä todisteita siitä, että perheenkokoajalla on:

a) asunto, jota voidaan pitää vastaavanlaisen perheen tavanomaisena asuntona samalla alueella ja joka täyttää asianomaisessa jäsenvaltiossa voimassa olevat yleiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset;

b) sairausvakuutus, joka kattaa asianomaisessa jäsenvaltiossa sekä perheenkokoajan että hänen perheenjäsentensä kaikki sellaiset riskit, jotka se kattaa yleensä asianomaisten jäsenvaltion omien kansalaisten osalta;

c) vakaat ja säännölliset tulot ja varat, jotka riittävät perheen kokoajan ja hänen perheenjäsentensä ylläpitoon ilman, että heidän on turvauduttava asianomaisen jäsenvaltion sosiaali-huoltojärjestelmään. Jäsenvaltioiden on arvioitava näiden tulojen ja varojen luonne ja säännöllisyys, ja ne voivat ottaa huomioon kansallisten vähimmäispalkkojen ja eläkkeiden tason sekä perheenjäsenten lukumäärän.

2. Jäsenvaltiot voivat vaatia kolmansien maiden kansalaisia noudattamaan kotouttamistoimenpiteitä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Jäljempänä 12 artiklassa tarkoitettujen pakolaisten ja / tai pakolaisten perheenjäsenten osalta tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainittuja kotouttamistoimenpiteitä voidaan soveltaa vasta, kun asianosaisille henkilöille on myönnetty oikeus perheenyhdistämiseen.

8 artikla

Jäsenvaltio voi vaatia, että perheenkokoaja on asunut laillisesti sen alueella tietyn ajan, jonka pituus voi olla enintään kaksi vuotta, ennen kuin hän voi hakea perheensä yhdistämistä.

Jos jäsenvaltion perheenyhdistämistä koskevassa lainsäädännössä, joka on voimassa tämän direktiivin antamispäivänä, otetaan huomioon jäsenvaltion vastaanottokapasiteetti, kyseinen jäsenvaltio voi poikkeuksellisesti säätää enintään kolmen vuoden odotusajasta perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen jättämisen ja perheenjäsenten oleskeluluvan myöntämisen välillä.

V LUKU

Pakolaisten perheenyhdistäminen

9 artikla

1. Tämän luvun säännöksiä sovelletaan jäsenvaltioissa pakolaisaseman saaneiden henkilöiden perheenyhdistämiseen.

2. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tämän luvun säännösten soveltamisen pakolaisiin, joiden perhesuhteet ovat olleet olemassa jo ennen heidän maahantuloaan.

3. Tämä luku ei rajoita sellaisten sääntöjen soveltamista, jotka koskevat pakolaisaseman myöntämistä perheenjäsenille.

10 artikla

1. Perheenjäsenten määrittelyyn sovelletaan 4 artiklaa, lukuun ottamatta, että 1 kohdan kolmannen alakohdan säännöksiä ei sovelleta pakolaisten lapsiin.

2. Jäsenvaltiot voivat antaa luvan perheenyhdistämiseen myös muille kuin 4 artiklassa tarkoitetuille perheenjäsenille, jos nämä ovat pakolaisen huollettavana.

3. Jos pakolainen on ilman huoltajaa tuleva alaikäinen,

a) jäsenvaltioiden on sallittava perheenyhdistämisen perusteella hänen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaistensa maahantulo ja maassaoleskelu soveltamatta 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyjä edellytyksiä;

b) jäsenvaltiot voivat sallia perheenyhdistämisen perusteella hänen laillisen huoltajansa tai muun perheenjäsenensä maahantulon ja maassaoleskelun, kun pakolaisella ei ole suoraan ylenevää polvea olevia sukulaisia tai jos heitä ei voida jäljittää.

11 artikla

1. Hakemuksen esittämiseen ja käsittelyyn sovelletaan 5 artiklaa, jollei tämän artiklan 2 kohdasta muuta johdu.

2. Jos pakolainen ei voi esittää sukulaisuussuhteen osoittavia virallisia asiakirjoja, jäsenvaltioiden on otettava huomioon muut todisteet tällaisen suhteen olemassaolosta ja arvioitava ne kansallisen lainsäädännön mukaan. Kielteinen päätös ei saa perustua pelkästään siihen, että asiakirjatodisteet puuttuvat.

12 artikla

1. Edellä olevasta 7 artiklasta poiketen jäsenvaltiot eivät saa pyytää pakolaista ja/tai perheenjäsentä tai -jäseniä esittämään 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja perheenjäseniä koskevien hakemusten osalta todisteita siitä, että pakolainen täyttää 7 artiklan mukaiset vaatimukset.

Jos perheenyhdistäminen on mahdollista sellaisessa kolmannessa maassa, johon perheenkokoajalla ja/tai perheenjäsenellä on erityisiä siteitä, jäsenvaltiot voivat vaatia ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen todisteiden toimittamista, sanotun kuitenkin rajoittamatta kansainvälisten velvoitteiden soveltamista.

Jäsenvaltiot voivat edellyttää, että pakolainen täyttää 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja edellytykset, jos perheenyhdistämistä koskevaa hakemusta ei esitetä kolmen kuukauden kuluessa pakolaisaseman myöntämisestä.

2. Edellä olevasta 8 artiklasta poiketen jäsenvaltiot eivät saa vaatia, että pakolainen on oleskellut niiden alueella tietyn ajan, ennen kuin hänen perheenjäsenensä voivat tulla hänen luokseen.

VI LUKU

Perheenjäsenten maahantulo ja maassaoleskelu

13 artikla

1. Asianomainen jäsenvaltio antaa luvan perheenjäsenen tai -jäsenten maahantuloon heti, kun perheenyhdistämistä koskeva hakemus on hyväksytty. Asianomainen jäsenvaltio edistää kaikin tavoin tällaisilta henkilöiltä vaadittujen viisumien myöntämistä.

2. Asianomainen jäsenvaltio myöntää perheenjäsenille ensimmäisen oleskeluluvan, joka on voimassa vähintään yhden vuoden. Tämä oleskelulupa voidaan uusua.

3. Perheenjäsenelle tai -jäsenille myönnettyjen oleskelulupien voimassaoloaika päättyy periaatteessa viimeistään silloin, kun perheenkokoajan oleskelulupa lakkaa olemasta voimassa.

14 artikla

1. Perheenkokoajan perheenjäsenillä on perheenkokoajan kanssa yhdenvertaiset oikeudet:

- a) koulutukseen;
- b) palkkatyön tekemiseen tai itsenäisen ammatin harjoittamiseen;
- c) ammatilliseen ohjaukseen, ammatilliseen koulutukseen ja täydennyskoulutukseen sekä uudelleen koulutukseen.

2. Jäsenvaltiot voivat päättää kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti edellytyksistä, joiden mukaisesti perheenjäsenet saavat tehdä palkkatyötä tai harjoittaa itsenäistä ammattia. Näissä edellytyksissä on asetettava määräaika, joka ei missään tapauksessa saa ylittää 12 kuukautta ja jonka kuluessa jäsenvaltiot voivat tarkastella työmarkkinoidensa tilannetta, ennen kuin ne antavat perheenjäsenille luvan tehdä palkkatyötä tai harjoittaa itsenäistä ammattia.

3. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaisten ja täysi-ikäisten naimattomien lasten oikeutta palkkatyön tekemiseen tai itsenäiseen ammatin harjoittamiseen.

15 artikla

1. Aviopuolisolla tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävällä henkilöllä ja täysi-ikäisyyden saavuttaneella lapsella on viimeistään viiden vuoden maassa oleskelun jälkeen, mikäli hän ei ole saanut oleskelulupaa muusta kuin perheenyhdistämiseen perustuvasta syystä, oikeus saada hakemuksesta, jos sitä edellytetään, myönnettävä erillinen oleskelulupa, joka ei ole sidoksissa perheenkokoajan oleskelulupa.

Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainitun oleskeluluvan myöntämistä aviopuolisolle tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävälle henkilölle, jos perhesuhteet hajoavat.

2. Jäsenvaltiot voivat myöntää erillisen oleskeluluvan täysi-ikäisille lapsille ja suoraa ylenevää polvea oleville sukulaisille, joihin 4 artiklan 2 kohtaa sovelletaan.

3. Perheenyhdistämistä varten maahan tulleet henkilöt voivat leskeyden, avioeron, asumuseron taikka suoraa ylenevää tai alenevaa polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaisten kuoleman yhteydessä saada hakemuksesta, jos sitä edellytetään, erillisen oleskeluluvan. Jäsenvaltiot antavat säännökset sen varmistamiseksi, että erityisen vaikeissa olosuhteissa myönnetään erillinen oleskelulupa.

4. Erillisen oleskeluluvan myöntämistä ja sen kestoja koskevat edellytykset vahvistetaan kansallisessa lainsäädännössä.

VII LUKU

Seuraamukset ja muutoksenhaku

16 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat hylätä perheenyhdistämistä varten tehdyn maahantuloa ja maassa oleskelua koskevan hakemuksen tai tarvittaessa peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa seuraavissa tapauksissa:

- a) jos tässä direktiivissä asetetut edellytykset eivät täyty tai eivät enää täyty.

Jollei perheenkokoajalla oleskeluluvan voimassaolon jatkamista hakiessaan ole riittävästi tuloja ja varoja ilman, että hänen on 7 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti turvauduttava kyseisen jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään, jäsenvaltion on otettava huomioon perheenjäsenten osuus kotitalouden tuloista;

- b) jos perheenkokoaja ja perheenjäsen tai perheenjäsenet eivät elä tai eivät enää elä todellisessa avioliitossa tai perhesuhteissa;

- c) jos todetaan, että perheenkokoaja tai hänen kanssaan avioliitonomaisissa olosuhteissa elävä henkilö on avioliitossa tai pysyvässä suhteessa toisen henkilön kanssa.

2. Jäsenvaltiot voivat hylätä perheenyhdistämistä varten tehdyn maahantuloa ja maassa oleskelua koskevan hakemuksen tai peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa myös, jos käy ilmi:

- a) että on käytetty vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, vääriä tai väärennettyjä asiakirjoja tai tehty muunlainen petos tai käytetty muita laittomia keinoja;

- b) että avioliitto on solmittu, avioliitonomaiset olosuhteet perustettu tai adoptio tehty yksinomaan sitä varten, että asianomainen henkilö voisi tulla jäsenvaltioon tai oleskella siellä.

Laatiessaan tähän kohtaan liittyvää arviota jäsenvaltiot voivat ottaa erityisesti huomioon sen, että avioliitto on solmittu, avioliitonomaiset olosuhteet perustettu tai adoptio tehty sen jälkeen, kun perheenkokoajalle oli myönnetty oleskelulupa.

3. Jäsenvaltiot voivat myös peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa, jos perheenkokoajan oleskelu päättyy ja perheenjäsenellä ei vielä ole oikeutta erilliseen oleskelulupa 15 artiklan nojalla.

4. Jäsenvaltiot voivat suorittaa tapauskohtaisia tarkastuksia, jos on olemassa perusteltu syy olettaa, että on tehty petos taikka avioliitto, avioliitonomaiset olosuhteet tai adoptio on toteutettu harhautustarkoituksessa 2 kohdan mukaisesti. Tapauskohtaisia tarkastuksia voidaan suorittaa myös perheenjäsenten oleskelulupien voimassaolon jatkamisen yhteydessä.

17 artikla

Päättyessään hakemuksen hylkäämisestä, oleskeluluvan peruuttamisesta tai uusimatta jättämisestä taikka perheen kokoajan tai hänen perheenjäsentensä maastapoistamisesta jäsenvaltioiden on otettava asianmukaisesti huomioon asianomaisen henkilön perhesiteiden luonne ja kiinteys ja jäsenvaltiossa oleskelun kesto sekä perheeseen liittyvät, kulttuuriset ja sosiaaliset siteet kotimaahan.

18 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että perheen kokoajalla ja/tai hänen perheenjäsenillään on oikeus hakea päätökseen muutosta oikeusteitse, jos perheen yhdistämistä koskeva hakemus hylätään, jos oleskeluluvan voimassaoloa ei jatketa tai se peruutetaan tai jos heidät määrätään poistumaan maasta.

Asianomaisten jäsenvaltioiden on määriteltävä menettely ja toimivalta, jonka mukaisesti ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua oikeutta käytetään.

VIII LUKU

Loppusäännökset*19 artikla*

Komissio toimittaa säännöllisesti ja ensimmäisen kerran viimeistään 3 päivänä lokakuuta 2007 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta jäsenvaltioissa ja tekee tarvittaessa ehdotuksia sen muuttamiseksi. Muutosehdotukset koskevat ensisijaisesti 3, 4, 7, 8 ja 13 artiklaa.

20 artikla

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 3 päivänä lokakuuta 2005. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

21 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

22 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.

Tehty Brysselissä 22 päivänä syyskuuta 2003.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

F. FRATTINI